

Opinnäytetyö (AMK)

Viestintä

Mainonnan suunnittelu

2013

Tiia Ikola

HYVÄÄ LUKUHETKEÄ, BON APETIT!

– Henkilöstölehden ulkoasun suunnittelu

TURUN AMMATTIKORKEAKOULU
TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Tiia Ikola

HYVÄÄ LUKUHETKEÄ, BON APETIT!

Opinnäytetyö esittelee pakasteruokia valmistavan yrityksen, Apetit Pakasteen henkilöstölehden taittopohjan. Tavoitteena on suunnitella lehdelle taittopohja, jonka lähtökohtana on luettavuus, joka on helposti muunneltavissa ja joka on Apetit Pakasteen henkilöstön näköinen.

Lehden taitto muodostuu typografiasta, kuvista ja graafisista elementeistä. Työssä käydään yksityiskohtaisesti läpi kaikki nämä kohdat ja kerrotaan, miten ja miksi on päädytty valittuihin ratkaisuihin. Alussa kerrotaan lyhyesti, mitä olisi hyvä selvittää ennen varsinaisen suunnittelutyön aloittamista. Tällaisia asioita ovatesimerkiksi, miksi julkaisu tehdään ja kenelle se tehdään. Hyvällä pohjatyöllä saadaan aikaan hyvä lopputulos.

Työn tietopohja perustuu visuaalista suunnittelua, lehden ulkoasun suunnittelua ja typografiaa käsittelevään kirjallisuuteen. Kirjalähteiden lisäksi tekstissä tuodaan esille havaintoja perustuen koulussa opittuun tietotaitoon. Ideoita suunnitteluun on haettu tutkimalla muita asiakas- ja henkilöstölehdistä. Kaikki ulkoasua ja taittopohjaa koskevat ratkaisut on tehty perustellen ja asiakasta ajatellen.

Loppuun on listattu kymmenen kohtaa, jotka kannattaa huomioida lehden taittopohjan suunnittelussa. Nämä perustuvat huomioihin joita on tehty työn aikana sekä lähdekirjallisuudesta saatuun oppiin. Lopputuloksena asiakas saa yksinkertaisen mutta monipuolisen taittopohjan, joka huomioi heidän toiveet, resurssit ja taidot.

ASIASANAT: graafinen suunnittelu, visuaalinen suunnittelu, typografia

BACHELOR'S THESIS | ABSTRACT

TURKU UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Degree programme in Communication and Media Arts | Advertising Design

Spring 2013| 29 + 3 attachments

Kirsti Paasio

Tiia Ikola

HAVE A NICE READING, BON APETIT!

The bachelor's thesis introduces a layout plan for the employees of the company called Apetit frozen Food Oy. The aim is to design a magazine layout, which is based on readability, which can be easily adapted and which looks like the employees of Apetit Frozen Foods.

Magazine layout consists of typography, images and graphic elements. Thesis goes through the details of all these points, and explains how and why certain solutions were chosen. In the beginning thesis goes through some issues that would be good to find out before the actual designwork begins. Such issues include, why the publication is being made and to whom it is made for. Good ground work guarantees a good outcome.

The knowledge for the thesis is based on literature about visual design, magazine layout design and typography. In addition to book sources, thesis brings forth observations based on information learned in school. Other customer and staff magazines were examined to get some ideas to help with the layout design. All the solutions for layout have been made with reason and customer in mind.

In the end thesis lists ten points that should be taken into account when designing a magazine layout. The ten points are based on the observations made during the work, as well as on the knowledge learned from the books. As a result, the customer receives a simple but versatile folding base, which respects their desires, resources and skills.

KEYWORDS: Graphic design, visual design, typography

SISÄLTÖ

1. JOHDANTO	6
2. ALKUTILANTEEN KARTOITUS	7
2.1 Kenelle ja miksi lehti tehdään	7
2.2 henkilöstölehti sisäisen markkinoinnin välineenä	8
2.3 Mitä asioita on hyvä selvittää ennen suunnittelun alkua	9
3. LEHDEN ULKOASUN SUUNNITTELU	11
3.1 Sisällön suunnittelu	11
3.2 Kansi, logo ja formaatti	12
3.3 Palstat ja marginaalit	15
3.4 Typografian valinta ja käyttö taitossa	17
3.5 Värien valinta ja käyttö taitossa	21
3.6 Kuvankäyttö taitossa	23
4. HYVÄT, HUONOT JA OPITUT ASIAT YHTEENVETONA	25
LÄHTEET	29

LIITTEET

- Liite 1. Sisällön suunnittelu Apetitille
- Liite 2. Kirjoittamis- ja kuvausohjeet
- Liite 3. Taittopohja

KUVAT

Kuva 1. Julkaisun kannen ulkoasu

Kuva 2. Kaksi- ja kolmipalstaisen Master sivu, jossa näkyy palstat, marginaalit, yläpalkki, sivunumerot ja apuviivat.

Kuva 3. Minion pro fontti

Kuva 4. Myriad pro fontti

Kuva 5. Kahdelle palstalle sijoittuvan jutun kaksi taittotapaa

Kuva 6. Taittopohjan värikartta

SANASTO JA LYHENTEET

Gemena	Pienaakkonen (Itkonen 2007, 170.)
Versaali	Suuraakkonen (Itkonen 2007, 173.)
Ingressi	Lehtikirjoituksen yms. johdantokappale (Itkonen 2007, 171.)
Leipäteksti	Yhtämittaisena jatkuva tekstiladelma, johon ei kuulu otsikkoa. Leipäteksti on yleensä 9-12 pisteen kokoista. (Itkonen 2007, 172.)
Fontti	Yksi yhtenäiseen asuun piirretty merkistö. (Itkonen 2007, 170.)
Anfangi	Tekstin (esim. luvun) suurikokoinen alkukirjain. (Itkonen 2007, 171.)
Antiikva	Päätteellinen kirjaintyyli. (Itkonen 2007, 170.)
Groteski	Lähes tasavahva, päätteetön kirjaintyyli. (Itkonen 2007, 171.)
Kapiteeli	Erikseen piirretty suunnilleen pienaakkosten korkuinen suuraakkoslaji. (Itkonen 2007, 171.)
Kursiivi	Kirjaintyyppin oikealle kalteva, varta vasten piirretty muoto. (Itkonen 2007, 171.)
Typografia	Tekstin painoasu, tekstin ulkoasu. (Itkonen 2007, 173.)
Taitto	ulkaisun elementtien sommittelua ja tyyllittelyä haluttuun muotoon. Hyvän taiton tunnusmerkkejä ovat informatiivisuus, puhuttelevuus, mielenkiintoisuus ja helppolukuisuus.

1 JOHDANTO

Apetit Pakaste on johtava suomalainen vihannes- ja ruokapakasteiden valmistaja. Yrityksellä on meneillään kolme vuotta kestävä innohanke, joka alkoi tämän vuoden alussa. Innohankkeen tavoitteena on pakasteliiketoiminnan kasvun edistäminen, Apetit-brändin vahvistaminen, asiakastyytyväisyyden ja työhyvinvoinnin parantaminen uudistumisen ja innovatiivisuuden avulla. Henkilöstölehden suunnittelu ja toteutus ovat osana tätä hanketta.

Henkilöstölehden tarkoituksena on parantaa ja lisätä sisäistä viestintää, kannustaa ja motivoida henkilökuntaa ja kohottaa työpaikan me-henkeä. Suurin osa lehden materiaalista tulee Apetitin omalta henkilökunnalta, joten taittopohjan tulee olla samaan aikaan yksinkertainen, mutta myös monipuolinen, jotta siihen saadaan helposti sijoitettua vaihtelevaa materiaalia.

Asiakas opinnäytetyöhön tuli opettajan kautta ja innostuin siitä. Nykypäivänä yhä useampi lehti siirtyy luettavaksi pelkästään verkkoon, joten koin ainutlaatuisena mahdollisuutena päästä suunnittelemaan vielä paperille painettavaa lehteä.

Taittopohja on lehden rakenne, se ohjeistaa ja opastaa, miten lehti tulee taittaa. Taittopohjassa esitettävät tietyt elementit, kuten typografian, kuvien ja värien käyttö, olisi hyvä pitää jokaisessa lehdessä samana. Näillä elementeillä luodaan lehdelle tunnistettavuutta.

Vaihe vaiheelta käyn läpi, mitä kuuluu uuden lehden ulkoasun suunnitteluun. Mitä asioita pitää selvittää, ennen kuin itse suunnittelutyöhön päästään. Mistä lähdetään liikkeelle taittopohjaa suunniteltaessa ja missä vaiheissa edetään.

Lähdemateriaalia tukena käyttäen käyn läpi jokaisen työvaiheen, joka suunnitteluun kuuluu. Samalla kerron, miksi itse päädyin valitsemini ratkaisuihin.

Tavoitteenani on suunnitella yksinkertainen ja toimiva taittopohja, jossa olen pyrkinyt huomioimaan kaikki asiakkaan toiveet. Loppuun listaan vielä kymmenen tärkeää asiaa liittyen lehden ulkoasun suunnitteluun. Nämä ovat

asioita, joita itse kohtasin suunnittelussa ja joista luulen olevan hyötyä tulevaisuudessa myös muille lehden ulkoasun suunnittelijoille.

2 ALKUTILANTEEN KARTOITUS

Apetit on suomalainen tuotemerkki, jolla markkinoidaan esimerkiksi pakasteita ja kalajalosteita. Apetitin taustalla ovat yritykset Apetit Pakaste Oy ja Apetit Kala Oy, jotka nykyään omistaa Lännen Tehtaat. Asiakkaana tässä opinnäytetyössä toimii Apetit Pakaste Oy.

Apetit Pakaste on johtava suomalainen vihannes- ja ruokapakasteiden valmistaja. Se kehittää, valmistaa, markkinoi ja myy Apetit-tuotemerkillään pääosin kotimaisista raaka-aineista valmistettuja pakasteita. Raaka-aineiden kotimaisuusaste on vihannes- ja perunapakasteissa yli 80 prosenttia, Kotimaiset-tuotesarjassa 100 prosenttia. Yhtiön tuotantolaitokset sijaitsevat Säkylässä ja Pudasjärvellä. Säkylän tehdas valmistaa vihannes-, peruna- ja ruokapakasteita. Tehtaan läheisyydessä on myös valtaosa Apetit Pakasteen yli 100 sopimusviljelijästä. Pudasjärvellä sijaitsee yhtiön pakastepizzatuotanto. (länmentehtaat.)

2.1 Kenelle ja miksi lehti tehdään

Henkilöstölehden toteuttaminen on osa Apetit Pakasteen uudistamiseen liittyvää työtä, innohanketta. Hanke aloitettiin vuoden 2011 alussa ja se jatkuu vuoden 2013 loppuun. Innohankkeen tavoitteena on liiketoiminnan kasvun edistäminen, Apetit-brändin vahvistaminen, asiakastyytyväisyyden ja työhyvinvoinnin parantaminen innovatiivisuuden avulla. Innohankkeen käynnistymisen yhteydessä henkilökunnalle teetettiin kysely, jonka pohjalta yrityksen sisällä tärkeimmäksi tavoitteeksi nousi sisäisen viestinnän ja sen keinojen parantaminen. Yrityksen viestintään tyytyväiset työntekijät ovat myös tyytyväisempiä työhönsä ja työtehtäviinsä kuin ne, jotka ovat tyytymättömiä viestintään (Isohookana 2007, 228).

Lehden tekemisen tavoitteena on innostaa ja motivoida yrityksen työntekijöitä tekemään jatkossa lehteä itse ja sitä kautta luomaan me-henkeä.

2.2 Henkilöstölehti sisäisen markkinoinnin välineenä

Henkilöstölehden tekemiseen on kolme syytä:

- Tiedon välittäminen. Yritys voi paremmin, kun tiedonkulku on riittävää ja selkeää.
- Yhteenkuuluvuuden lisääminen. Organisaation sisäisten yhteyksien vahvistaminen ja me-hengen luominen suoraviivaistaa toimintaa ja sitouttaa ihmiset yhteisiin päämääriin.
- Brändin, arvojen ja strategian viestiminen. Yrityksen omat ihmiset ovat sen brändin ja arvojen ruumiillistumia. Henkilökunnan viestin ulospäin on oltava synkronissa. (Leinonen 2008.)

Apetit pakasteen henkilöstöä varten oli hankittu uusia sähköisiä infotauluja. Infotaulujen avulla saadaan nopeasti tietoa eteenpäin yrityksen sisällä, mutta se voi jäädä henkilöstölle hyvin etäiseksi. Kuten edellä mainitaan, sisäinen viestintä on muutakin kuin tiedon välittämistä.

Parhaimmillaan viestintä on työyhteisöä yhdistävää sekä luottamusta ja arvostusta herättävää. Jos viestintään ei kiinnitetä riittävästi huomiota, se voi pahimmassa tapauksessa saada aikaan tietämättömyyttä, epäluottamusta, motivaation laskua ja työntekijöiden välisen yhteistyön vaikeutumista. (Isohookana 2007, 11.)

Markkinoinnin tunneilta olen oppinut, että viestin perillemenon varmistamiseksi kannattaa hyödyntää useampaa viestintävälinettä samaan aikaan. Miksi ei siis myös sisäisessä viestinnässä. Pelkän sähköisen infotaulun välityksellä on

vaikea saada ihmisiä ymmärtämään asioita, joita ei käsitellä tiedon, vaan esimerkiksi muistojen, kokemusten tai tunteiden pohjalta.

Tunteiden kautta käsiteltäviä asioita ovat arvot, brändi ja sielu. Lehti on oivavaihtoehto, kun halutaan luoda ihmisille yhteinen ylpeys siitä, mitä ollaan tekemässä.(Leinonen 2008.)

Apetitin tehtaات sijaitsevat Säkylässä ja Pudasjärvellä. Henkilöstölehden avulla saadaan molempien tehtaiden työntekijät sitoutumaan yhdessä tekemiseen. Lehden avulla tehtaات voivat keskenään jakaa tietoa toisilleen kokemusten ja tunteiden kautta.

2.3 Mitä asioita on hyvä selvittää ennen suunnittelun aloitusta

Uuden lehden suunnittelu on hyvä aloittaa alkutilanteen kartoituksesta. Hyvän lopputuloksen saavuttamiseksi on syytä tehdä huolella pohjatyö ja selvittää mistä tilanteesta lähdetään liikkeelle. Alkutilannetta voidaan selvittää esimerkiksi kysymällä kenelle lehteä tehdään, mikä on lehden tarkoitus ja millä eväin lehteä tehdään. (Rantanen 2007, 202–203.)

Lehden kohderyhmänä on Apetitin henkilökunta. Henkilökunta koostuu eri ikäisistä ja eri koulutustason ihmisistä. Työntekijät harrastavat ja arvostavat erilaisia asioita. Mitä laajempi ja heterogeenisempi vastaanottajakunta on, sitä vaativampaa on viestin muotoilu (Pesonen 2007, 03). Lehden lukijakuntaa yhdistää kuitenkin yksi hyvin vahva yhteinen tekijä, nimittäin Apetit ja sitä kautta ruoka ja ruoan valmistus. Näitä tekijöitä käytin apuna lehden ulkoasun suunnittelussa.

Miksi lehti toteutetaan? Onko kyseessä markkinointi, vai tiedon välittäminen, imagon vahvistaminen tai muuttaminen (Pesonen 2007, 3). Apetitin henkilöstölehden tavoite on innostaa ja motivoida työntekijöitä tekemään ja toimimaan yhdessä ja sitä kautta parantamaan työilmapiiriä. Tällä tavoin myös vahvistetaan Apetitin imagoa hyvänä työnantajana. Oma tavoitteeni on, että

lehdestä tulisi henkilöstön näköinen. Pyrkimyksenä on luoda sellainen pohja lehdelle, jonka avulla henkilöstön on helppo tulevaisuudessa tehdä lehteä itse.

Millä eväillä lehti aiotaan toteuttaa? Millainen aikataulu lehden toteutuksella on, ja mikä rooli kenelläkin on lehden suunnittelussa ja toteutuksessa. Tällaisessa projektissa viestintä on ehdottoman tärkeää. Tiedonkulun on pelattava puolin ja toisin tekijöiden välillä. Rantasen (2007, 214) mukaan työn etenemistä tulee valvoa, jotta aloituspalaverissa sovitut asiat pitävät ja että lopputulos on lehden kokonaisuuden kannalta paras mahdollinen. Työn valmistumiselle sekä kaikille toteutuksen välietapeille on asetettava heti alussa deadlinet.

Ensimmäisessä tapaamisessa kävi nopeasti ilmi, ettei asiakkaalla ollut lainkaan aikaisempaa kokemusta lehden teosta tai edes mielikuvaa siitä, mitä lehden tekeminen vaatii. Suhtautuminen nimenomaan henkilöstölehteen oli epäluuloista ja arkaa. Asiakkaan ajatuksena oli, että tehtäisiin pelkkä taitettu A4 lehdykkä. Hän koki mahdottomana ajatuksena sen, että monisivuiseen lehteen saataisiin riittävästi materiaalia. Tässä tilanteessa tuntui väärältä alkaa väheksyä asiakkaan pelkoja. Siksi yritin paremminkin selittää ja selventää hänelle, miten lehden sisältö ja ulkoasu toteutettaisiin, mitä kaikkea siihen sisältyisi ja kenellä olisi vastuu mistäkin osiosta. Lupasin tehdä copywriter-opiskelijan Elisa Sieväsen kanssa heille kattavan pohjatyön sisällön suunnittelua varten, koska sisällön tuottaminen olisi heidän vastuullaan.

Koska kyseessä on ensimmäisen lehden suunnittelu, on hyvä varata riittävästi aikaa niin sisällön kuin ulkoasunkin suunnitteluun ja tehdä kunnolla pohjatyö. Kalleinkaan paperi, värikkäimmätäkään kuvat ja hienoinkaan painotekniikka eivät pysty peittämään huonon suunnittelun jälkiä (Pesonen 2007, 9).

3 LEHDEN ULKOASUN SUUNNITTELU

Ulkoasun suunnittelu antaa tuotteelle identiteetin, josta lukija tunnistaa julkaisun, vaikka näkisi siitä vain yhden sivun (Huovila 2006, 206). Tähän kuuluvat mielestäni typografian, kuvien ja värien käytön suunnittelu.

Tälle työvaiheelle kannattaa varata riittävästi aikaa, sillä huono suunnittelu takaa myös huonon lopputuloksen. Lehden ulkoasun suunnitelmastatehdään tietokoneella taittopohja, joka toimii oppaana lehden taittajille. Taittopohja voi olla joko hyvin yksityiskohtainen tai suuntaa antava. Asiakkaalta saaman informaation perusteella halusin tämän lehden taittopohjanpysyvän suhteellisen yksinkertaisena. Halusin taittopohjaan rakennettujen elementtien sijoittelumallin olevan suuntaa antava, jotta taittajalle jäisi myös omaa vapautta päättää elementtien sijoittelusta taittoon.

Lopullisen taittopohjan toteutin Adoben taitto-ohjelma Indesignilla, mutta alkuideoinnin ja eri elementtien sommittelun taittopohjaan tein ensin lyijykynällä.

3.1 Sisällön suunnittelu

Julkaisussa sisältö on tärkeintä, jossa ulkoasun suunnittelun tulee tukea sisältöä (Huovila 2006, 189). Julkaisun sisältö määrittelee paljon sitä, mitä ulkoasussa tulee huomioida. Tämän vuoksi julkaisun viesti on hyvä tuntee hyvin ennen ulkoasun suunnittelua. Kerron lyhyesti, miten itse lähdin liikkeelle nimenomaan sisällön suunnittelulla asiakkaan kanssa, mitä asioita otettiin huomioon ja miten sisällöllisiin ratkaisuihin päädyttiin. Tämän jälkeen keskityn lehden visuaaliseen puolen valintoihin ja ratkaisuihin.

Copywriter Sieväsen kanssa istuimme alas miettimään lehdelle teemaa, sävyä ja sisältöä, mikä sopisi tämänkaltaiseen henkilöstölehteen. Kumpikaan meistä ei aikaisemmin ollut suunnitellut lehden sisältöä tai ulkoasua. Tässä tilanteessa tuntui parhaimmalta vaihtoehdolta tehdä hieman taustatyötä tutkimalla muita asiakas- ja henkilöstölehtiä. Otin yhteyttä Otavamedian asiakasviestintään ja Onmipressiin, joista kummastakin saimme ison pinon lehtiä selattavaksi.

Etsimme lehdistä jutunaiheita, ideoita palstoihin ja kivoja ulkoasullisia ratkaisuja, joita olisi helppo esitellä asiakkaalle. Ehdotuksissamme pyrimme koko ajan pitämään mielessä sen, että tulevan lehden tekijät eivät ole ammattilaisia, joten tavoitteenamme oli nimenomaan kannustaa ja rohkaista heitä lehdentekoon (Liite1). Tässä muutamia ehdotuksiamme sisällön suunnittelulle.

- Juttujen ei tarvitse olla pitkiä, taitto tarvitsee tilaa.
- Henkilöstölehdessä tärkeintä ei ole parhaat kirjoittajat, vaan innostuminen yhteisestä lehdestä.
- Laajat aihepiirit takaavat, ettei jutun aiheista tule pulaa.
- Palstaehdotuksissa on huomioitu myös henkilöstön matala kynnys osallistua lehden tekoon.

Sisällön ideoinnin lisäksi laitoimme saamiimme lehtiin post-it lappuja sivuille, joissa oli käytetty erilaisia kuvituksia ja kuvallisia ratkaisuja ulkoasun toteutuksessa. Tämä tehtiin siksi, että asiakkaan olisi mahdollisimman helppo kertoa meille mistä asioista pitää ja mistä ei.

Tämä oli tärkeä vaihe taittopohjan suunnittelun kannalta. Muiden lehtien lukeminen ja tutkiminen inspiroi paljon omassa ideoinnissani. Se auttoi myös ymmärtämään, mitä kaikkea pitää huomioida onnistuneen lopputuloksen saavuttamiseksi.

3.2 Kansi, logo ja formaatti

Ensimmäiseksi päätettiin lehden koko ja sivumäärä. Asiakkaan kanssa yhdessä päätettiin, että lehden kooksi tulee B5 ja sivumääräksi 16. B5 on kätevän kokoinen ja hieman poikkeava tyypillisesti valittavasta A4 koosta. Se on myös kansainvälisen standardin määrittämä paperikoko, mikä helpottaa lehden painamista. Asiakas oli alkuun vastahakoinen sivumäärän suhteen, mutta puhuttaessa lehdestä 16 sivua on melkein minimimäärä. Sitä vähempi sivumäärä voidaan mielestäni luokitella esitteeksi.

Mielestäni kansi on lehdessä ensimmäinen asia, joka kiinnittää lukijan huomion ja määrittää sen kiinnostuuko lukija lehdestä. Kansi antaa myös ennakkomakua siitä, mitä lehden sisältä löytyy. Siksi kannen ulkoasun pitää tukea lehden sisältöä, ettei lukija tulkitse väärin kannen välittämää viestiä sisällöstä.

Nimenomaan yritysjulkaisuissa kannen merkitys viestinä lähettäjästään korostuu. Kannen aiheet ja niiden esitystapa muovaavat mielikuvaa yrityksestä. (Rantanen 2007, 91.) Apetit henkilöstölehden yhtenä tavoitteena on brändin korostaminen, joten kannessa olisi mielestäni hyvä ilmetä asioita, jotka liittyvät nimenomaan Apetit-yritykseen. kutenkotimaisuus, hyvä ruoka ja motivoitunut henkilöstö.

Kannen kuvaa suunnitellessani mietin edellämainittuja kolmea asiaa. Ensimmäinen ehdotukseni oli, että kannessa esiintyisi aina ruokaan, sen valmistukseen tai raaka-aineisiin liittyvä kuva. Kuva voisi olla vielä sidoksissa tiettyyn vuodenaikaan sen mukaan, milloin lehti ilmestyy. Esimerkiksi syksyllä lehden kannen kuvana voi olla suomalaista peltomaisemaa.

Asiakas ilmoitti myöhemmin haluavansa kannen kuvan liittyvän henkilöstöön tai työntekoon tehtaalla. Tämä oli minusta hyvä ratkaisu, sillä kyseessä on henkilöstölehti ja henkilöstöön liittyvä kuva viestii lukijalle myös siitä, minkätyylistä lehden sisältö on. Kanteen valitulla kuvalla on oltava selvä yhteys lehden sisällä olevaan juttuun (Rantanen 2007, 91).

Asiakas halusi kanteen kuvan kahdesta pakkaamon työntekijästä. Lehden sisällöstä ei löydy sellaista juttua, johon tämä kuvavalinta suoraan viittaisi. En silti pitänyt kuvavalintaa virheellisenä valintana, koska koko lehden sisältö kertoo jollain tavalla Apetitin henkilökunnasta ja työnteosta, joten epäsuorasti kannen kuva mielestäni liittyi sisältöön (Kuva 1).

Kannen ulkoasulla pitää olla myös vahva linkki sisällön visuaalisuuteen (Rantanen 2007, 91). Tämä mielessäni sijoitin kannen yläosaan samanlaisen kaksiosaisen palkin, joka toistuu myös lehden sisäsivuilla ylämarginaalissa.

Alussa lehden nimeksi piti tulla Inno, hankkeen mukaan. Tästä nimestä tein muutamia logoehdotuksia asiakkaalle. Myöhemmin asiakas kuitenkin muutti mieltään ja halusi vaihtaa lehden nimeksi Apetit ja tunnuksesi Apetit logon. Tämän muutoksen asiakas perusteli sillä, että haluaa myöhemmin järjestää yrityksen sisällä kilpailun henkilökunnan keskuudessa lehden nimestä.

Pohjatyötä tehdessäni huomasin, että hyvin harvan yrityksen henkilöstö- tai asiakaslehden nimi on itse yrityksen nimi. Mielestäni lehden sisältö ja ulkoasu voivat viestiä yrityksen brändistä ilman että yrityksen nimeä pitäisi mainita lehden nimenä.

Asiakas toivoi, että logon alapuolelle tulisi vielä slogan *Luonnollisesti hyvää suomalaiseen makuun*. Sloganin käyttö sopii mainostarkoitukseen, mutta henkilöstölehden kannessa sillä ei ole mielestäni mitään mainosarvoa. Ennemmin se varastaa huomiota kannessa esiintyviltä otsikoilta. Selitin tämän asiakkaalle, ja hän suostui luopumaan sen käytöstä kannessa. Apetit-logon kaari jätettiin myös pois, koska asiakkaan mielestä se ei näyttänyt hyvältä.

Kuva 1. Julkaisun kannen ulkoasu

3.3 Marginaalit ja palstat

Painotuotteen marginaaleja voidaan verrata taideteoksen passe-partoutiin eli pahvisiin kehyksiin (Loiri & Juholin 1998, 68). Tätä vertausta käytin hyväksi miettiessäni marginaalien kokoa taittopohjaan. Koin helpommaksi ajatella sivua kuvana, jolle pitää laatia sopivat kehykset.

Apetit henkilöstölehden taittopohjaan valitsin seuraavat sivumarginaalit: Ylämarginaali 30mm, alamarginaali 20 mm ja sisä- ja ulkomarginaalit 10mm.

Jos kaikki marginaalit ovat yhtä leveät, vaikutelma on raskas ja teksti tuntuu valuvan ulos sivulta. Mitä leveämmät marginaalit ovat sitä vaaleammalta ja ilmavammalta kokonaisuus vaikuttaa. (Pesonen 2007, 11.) Ilmavuus oli lähtökohtana marginaalien suunnittelussa ja halusin myös leveillä ylä- ja alamarginaaleilla kohdistaa lukijan katseen enemmän sivulla oleviin elementteihin.

Sivumarginaalin leveyden mittana kannattaa käyttää peukalonmittaa, eli julkaisua pystyy lukemaan peukalot aukeaman marginaaleissa (Loiri & Juholin 1998, 69). Ulkomarginaaleissa pidin tämän mielessä. Sisämarginaalit pystyin jättämään suhteellisen kapeiksi, koska lehdessä tulee olemaan vain 16 sivua, joten nidontavaiheessa ei tarvitse miettiä, että sivun sisäosasta leikkautuisi tekstiä pois.

Taittopohjassa käytin kahta eri palstajakoa. Pidempien juttujen kohdalla käytin kaksipalstajakoa ja muiden, kuten ilmoitustaulun, kirjareferaatin ja pääkirjoituksen kohdalla kolmipalstajakoa. Tekstin esittäminen yhden palstan sijasta kahdella tai kolmella palstalla saattaa tehostaa hieman lukemista (Brusila 2002, 148).

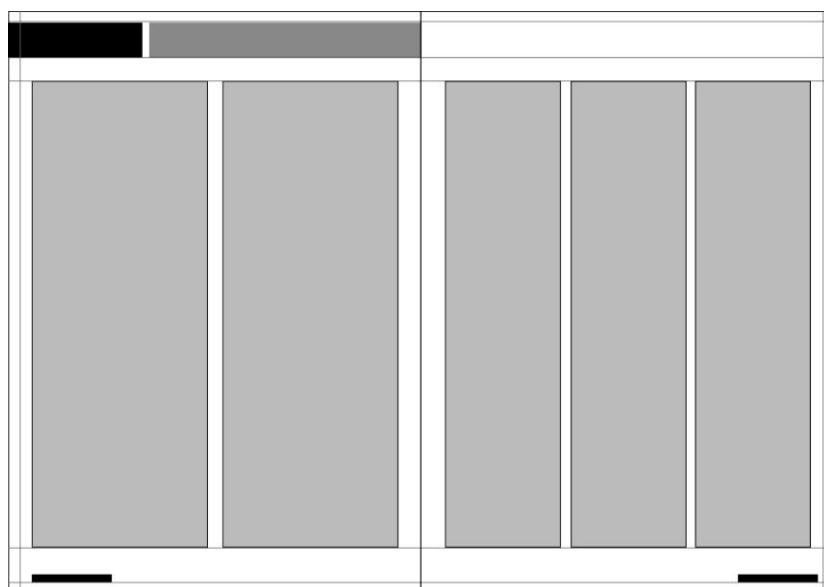
Kannattaa laatia sellainen palstoitus, joka mahdollistaa monipuoliset taittoratkaisut ja joka sallii niin kolmi-, neli- kuin kaksipalstaisen jaon sivuille (Rantanen 2007, 154). Kolmipalsta antaa mielestäni vapaat kädet taittajalle siihen, miten elementit halutaan valmiiseen taittoon sijoittaa.

Palstaväli erottaa tekstipalstat toisistaan (Huovila 2006, 104). Itse asetin kahden palstan väliksi kuusi millimetriä ja kolmen palstan väliksi 4 millimetriä. Tähän tulokseen päädyin miettimällä marginaalien suhdetta palstojen määrään ja siihen, kuinka kuinka leveän palstan luettavat tekstirivit tarvitsevat.

Silmän tottumusten perusteella on määriteltä ihanteelliseksi rivin pituudeksi 55–60 merkkiä. Miniminä pidetään 35–40 merkkiä. Kuudenkymmenen merkin jälkeen luettavuus alkaa vähitellen huonontua ja 90 merkkiä pidetään suositeltavana ylärajana. (Itkonen 2007, 84.)

Käytin myös palstaviivaa, toisin sanoen kahden tekstipalstan välissä olevaa pystyviivaa tehokeinona osissa taittopohjaa. Sen avulla erotin tekstipalstoja toisistaan. Palstaviivat luovat sivulle kiinteyttä ja antavat palstoille ryhtiä. Palstaviiva on käyttökelpoinen etenkin, jos tekstipalstaa ei tasata molemmista reunoista. (Huovila 2006, 105.)

Master-sivuille määritellään marginaalit ja palstoituksen peruslinjaus ja mitoitus (Loiri & Juholin 1998, 166). Indesignissa tein master-sivuille marginaalit, palstat ja apuviivat, jotka helpottavat taittovaiheessa eri elementtien kokoamista yhteen (Kuva 2).

Kuva 2. Kaksi- ja kolmipalstaisen Master-sivu, jossa näkyy palstat, marginaalit, yläpalkki, sivunumerot ja apuviivat.

3.4 Typografia ja sen käyttö taitossa

Apetit henkilöstölehdessä tärkein tehtävä on jakaa informaatiota, kertoa juttuja työntekijöiden vapaa-ajan toiminnasta ja välittää viestiä tulevista tapahtumista. Näin ollen lukijan tulee ymmärtää sisällön viesti mahdollisimman vaivattomasti ja asian tulisi aueta lukijalle jo muutamalla vilauksella. Nämä seikat olivat minulle lähtökohtana, kun lähdin miettimään ulkosasun typografiaa ja sen käyttöä taitossa.

Kun typografia on onnistunutta, lukeminen on miellyttävää ja helppoa. Jutun osat ovat helposti havaittavissa: leipäteksti on leipätekstin näköistä, otsikot ja väliotsikot erottuvat tekstistä. Kuvatekstit tunnistaa kuvateksteiksi ja kainalojutut ovat selvästi erillään muusta tekstistä. (Loiri. P & Juholin. E 1998.)

Monesti kirjasintyypit tulee valittua vähän fiilispohjalta: mikä näyttää omaan silmään hyvältä. Nyt lähdin liikkeelle enemmän teoriasta ja tein valtavasti taustatyötä siitä, minkätyyliset fontit soveltuvat parhaiten lukemiseen ja mitkä fontit sopivat parhaiten yhteen. Niin typografiassa kuin monessa muussakin *less is beautiful*. Tuo lause ilmentää hyvin yhtä taiton päämäärää: mitä vähemmän kirjasintyyppejä ja kokoja sitä varmemmin saavutetaan kaunis lopputulos (Loiri. P & Juholin. E 1998, 7). Yksinkertaisen ja hyvän luettavuuden saavuttamiseksi päädyin valitsemaan kaksi eri kirjasintyyppiä. Valitsemalla yhden antiikva- ja yhden groteskityypin tulee toimeen taittopohjan suunnittelussa mainiosti. Antiikva ja groteski mahdollistavat taitossa riittävän määrän variaatioita tuottaa elävää, persoonallista ja informatiivista typografiaa. (Rantanen 2002, 106–107).

Näiden kahden eri kirjasintyyppin piti olla sellaisia, joista löytyvät kaikki erikoismerkit. Monesti törmää siihen, että kivan kirjasintyyppin valittuaan huomaa, että siitä puuttuvat suomenkielen ä ja ö. Kirjasintyypistä piti löytyä myös eri leikkaustyylit, kuten lihavointi ja kursiivi. Niiden avulla pystyin joluomaan kontrastia tekstiin.

Pitkän tutkimisen ja eri vaihtoehtojen kokeilemisen jälkeen päädyin valitsemaan Minion pro:n antiikvaksi taittopohjaan (Kuva 3).

Minion pro on renesanssianttiikva, joka on kaunis ja selkeä fontti. Sen luettavuus on hyvä, sillä renesanssianttiikva kehitettiin nimenomaan pitkien tekstien lukemista varten. (Itkonen 2007, 32.) Se on myös hyvin yleinen fontti, joten se löytyy useista tietokoneista valmiina. Tämä oli tärkeä kriteeri, koska kuka tahansa Apetit henkilöstölehteä tulevaisuudessa taittaakin, pystyy hankäyttämään valitsemiani fontteja helposti.

Minion pro:lle valitsin pariksi Myriad pro:n, joka on selkeä ja helposti luettava groteski, joten sitä voi hyödyntää myös lyhyissä leipäteksteissä (Kuva 4).

Myriad pro on humanistinen groteski, minkä vuoksi se sopii erinomaisesti pariksi renesanssianttiikva Minion pro:lle, koska näiden kahden kirjasintyylin perusmuoto ja mittasuhteet ovat samantapaiset (Itkonen 2007, 60). Olen tyytyväinen näiden kirjasintyyppien valintaan, koska teoriassa ne ovat täydellinen pari ja minun silmääni ne myös näyttävät hyvältä yhdessä.

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÀÁÊË
 abcdefghijklmnopqrstu
 vwxyzàáéîõø&1234567
 8901234567890(\$£€.,!?)

41

kuva 3. Minion pro regular leikkaus

ABCDEFGHIJKLMNOPQRSTUVWXYZÀÁÊË
 abcdefghijklmnopqrst
 uvwxyzàáéî&12345678
 901234567890(\$£€.,!?)

kuva 4. Myriad pro regular leikkaus

Typografian käytön suunnittelu oli mielestäni yhtä tärkeää kuin kirjasityyppien valinta. Ensisijaisesti lähdin jälleen kerran liikkeelle luettavuudesta. Kaikkien valintojen tulisi helpottaa lukemista ohjaamalla lukijaa selvästi tekstin alusta tekstin loppuun.

Hyvän typografian tavoitteena on, että lukija tavoittaisi mahdollisimman vaivattomasti tekstin merkityksen ilman, että hänen tarvitsee kiinnittää huomiota itse tekstiin ja tekstin esitystapaan liittyviin tekijöihin (Brusila 2002, 125).

Kullekin tekstinosalle eli leipätekstille, ingressille, kuvateksteille ja muille osisoille määritellään paitsi kirjaintyyppi myös sen koko tai koot sekä ladontatavat (kuten riviväli, palstoitus). Näissä valinnoissa pysyminen luo ehyen kokonaisuvaikutuksen. (Loiri. P & Juholin. E 1998, 33.)

Tein Indesignin kappaletyyleihin jokaiselle edellämainitulle tekstiosalle oman tyylin. Jokaiseen tyyliin määrittelin fontin, sen koon, rivivälin ja palstoituksen. Tästä on paljon apua taittovaiheessa.

Tekstiin luodaan kontrastia esimerkiksi erikokoisilla fonteilla. Otsikko on mielestäni ensimmäinen asia, mikä tekstissä huomataan. Sen on hyvä olla kooltaan reilusti erottuva muusta tekstistä. Osikoissa käytin versaalia silloin, kun kyseessä oli lyhyt, yhden rivin otsikko. Muuten käytin gemenaa, joka pidemmissä, usean rivin osikoissa on luettavampi (Kuva 5). Otsikon fontiksi valitsin Myriad pro:n, koska mielestäni groteskityyppi soveltuu paremmin otsikkokäyttöön.

Typografia on yksi tärkeimmistä rytmin signaaleista lukijalle. Siksi otsikon koon variointi juttujen tärkeyden mukaan on suositeltavaa. (Rantanen 2007, 116.) En halunnut lähteä määrittelemään otsikolle tietyn suuruisia kokoja, vaan jätän sen taittajan hyvän maun varaan. Toivottavaa olisi kuitenkin, että otsikko olisi vähintään viisi pistettä isompi kuin ingressi. Kaikki otsikot ovat oikea liehu palstassa, paitsi pääjutun otsikko. Sille laitoin vaihtoehtoisesti keskitetyn palstan. Keskitettyä otsikkoa voidaan käyttää, kun halutaan viestiä vakavuudesta tai tärkeydestä (Rantanen 2007, 114). Ajattelin tämän olevan hyvä vaihtoehtoinen korostuskeino lehden tärkeimmälle jutulle. Mielestäni tässä

tapauksessa keskitetty otsikko sopii sivuun myös paremmin, koska pääjutussa teksti on toisella sivulla ja kuva toisella. Näin ollen keskitetty otsikko luo rytmiä sivuun.

Leipätekstin ja ingressin fontin koon eroksi riittää mielestäni kaksi pistettä. Sillä luodaan jo riittävästi kontrastia. Ingressin fontin koko on aina 11 pistettä ja riviväli 13 pistettä. Otsikon jälkeen tulee väli ja ingressi, sen jälkeen kaksi väliä jonka jälkeen leipäteksti alkaa. Näin sain rytmitettyä lukijan katsetta. Otsikko ohjaa ingressiin, jonka jälkeen tulee tauko ja sitten katse siirtyy leipätekstiin.

Lorem ipsum dolor sit amet Aenean scelerisque

consectetur adipiscing elit. Curabitur vestibulum pharetra nisl. Etiam sit amet mauris est, vitae pellentesque magna. Suspendisse eros enim, dictum congue egestas id, elementum sit amet nisl.

Aenean scelerisque ornare lacus, vel ornare sapien lobortis ut. Nam nec odio eget ipsum tempor ultricies in et nisi. Aliquam at sollicitudin metus. Nulla consequat urna vel diam euismod et aliquam eros porttitor. Fusce condimentum, sapien sed adipiscing facilisis, quam ligula tincidunt enim, non tincidunt ipsum elit non leo. Nulla tempus auctor mauris quis venenatis. Aliquam sit amet consequat erat.

LOREM IPSUM DOLOR sit amet, consectetur adipiscing elit. Phasellus tristique iaculis congue. Vestibulum non mauris nec nulla hendrerit dictum nec a libero. **Donec fermentum**, massa id interdum

LOREM IPSUM

consectetur adipiscing elit. Curabitur vestibulum pharetra nisl. Etiam sit amet mauris est, vitae pellentesque magna.

Aenean scelerisque ornare lacus, vel ornare sapien lobortis ut. Morbi vehicula convallis malesuada. Proin convallis quam euismod elit consequat elementum. Nam nec odio eget ipsum tempor ultricies in et nisi. Aliquam at sollicitudin metus. Nulla consequat urna vel diam euismod et aliquam eros porttitor. Nulla tempus auctor mauris quis venenatis. Aliquam sit amet consequat erat.

Lorem ipsum dolor sit amet

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Phasellus tristique iaculis congue. Vestibulum non mauris nec nulla hendrerit.

Kuva 5. Kahdelle palstalle sijoittuvan tekstin kaksi taittotapaa.

Leipätekstissä fontin kooksi laitoin 9 pistettä, käytettiin kumpaa tahansa fonttia. Rivivälinä kummassakin 11 pistettä. Lukutehon kannalta paras mahdollinen riviväli riippuu rivin pituudesta ja kirjainten koosta (Brusila 2002, 147). Valitsemani leipätekstityyli pitää mielestäni tekstin siistinä ja luettavana.

Jos lehdellä on kaksi pääkirjaintyyppiä, voi niitä käyttää ristiin lehden eri osissa (Rantanen 2007, 121). Tätä hyödynsin käyttämällä ingressin ja leipätekstin fontteja ristiin. Kun jutun leipätekstin fonttina on minion pro, on sen ingressissä fonttina myriad pro ja toisinpäin. Tämä oli mielestäni jälleen yksi keino luoda kontrastia ja rytmiä tekstiin, jolla pidetään lukijan mielenkiintoa korkealla.

Korosteita, kuten lihavointia ja kursivointia, käytetään nimensä mukaan korostamaan joitakin tekstin osia. Niitä tulisi käyttää säästeliäästi. Mitä enemmän niitä on, sitä vähemmän ne korostavat asioita. (Loiri. P & Juholin. E 1998, 43.) Korosteiden kanssa halusin olla mahdollisimman varovainen, jotten käyttäisi niitä liikaa, mikä saattaisi ärsyttää lukijaa. Kevyt ärsyke siellä täällä helpottaa kirjoitetun sanan ymmärtämistä. Vaihtelulla voi myös elävöittää sivua. (Brusila 2002, 78.) Lihavointia käytin vain silloin, kun tekstissä mainitaan henkilön nimi ensimmäistä kertaa. Kursiivia lyhyissä lainauksissa sitaattien sijaan ja versaalia käytin leipätekstissä korvaamaan väliotsikon paikkaa. Jos tekstissä ei ole väliotsikkoa, kappaleet erotetaan välillä ja seuraavan kappaleen alussa kaksi tai kolme ensimmäistä sanaa kirjoitetaan versaalia käyttäen.

Anfangit ovat tekstin suurikokoisia alkukirjaimia. Niiden tehtävänä on parantaa tekstin visuaalistakiinnostavuuttaja siten tehdä lukeminen houkuttelevammaksi. (Itkonen 2007, 104.) Anfangia käytin vain sellaisten juttujen alussa, joissa esiintyy väliotsikoita. Anfangia käytetään vain kerran jutun yhteydessä.

Lehden sisältö tulee ymmärtää ensi vilkaisulla ja lukemisella. Lukijalle on annettava otsikoinnilla, ingressillä, kuvateksteillä ja muilla koordinaateilla selkeä kuva siitä, mitä juttu käsittelee. (Loiri. P & Juholin. E 1998. 73.) Typografian valinta ja käyttö vei eniten aikaa suunnittelusta. Mielestäni pääsin kuitenkin toivomaani lopputulokseen. Siisti ulkoasu, jossa luettavuus on etusijalla.

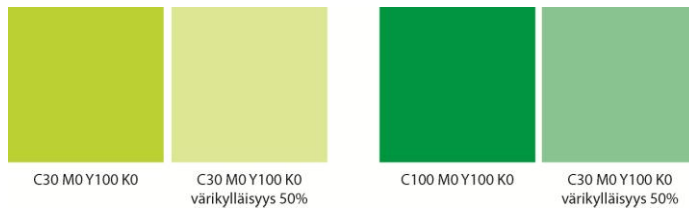
3.5 Värien valinta ja käyttö

Värit ovat samalla tavalla lehden ulkoasun raakamateriaalia kuin typografia, tyhjä tila tai lehden kuvat. Myös värinkäyttö vaatii tarkkaa suunnittelua, ja sille pitää olla sisällöstä kasvava peruste. Värien tarkoitus on korostaa, erottaa tai tehdä tunnistettavaksi taiton ulkoasua ja viestiä. Pelkkä harkitsematon sivujen koristelu väreillä vie lukijan huomion muualle ja tekee lukemisesta raskasta. (Rantanen 2007, 173.)

Apetit-henkilöstölehdelle halusin valita mahdollisimman luonnolliset ja tuttavalliset värit. Ne eivät saisi viedä liikaa huomiota sisällöltä eivätkä ärsyttää lukijakuntaa. En myöskään halunnut valita liian voimakkaita tai räikeitä väriyhdistelmiä, koska ne tuntuivat vierailta kohderyhmää ajatellen. Asiakkaan kanssa oli alun perin ollut puhetta siitä, että taitossa tultaisiin käyttämään paljon kuvamateriaalia. Tämä on hyvä myös huomioida värivalinnoissa, koska valokuvat tuovat taittoon myös lisää eri värejä (Pesonen 2007, 57). Tämän vuoksi halusin käyttää taitossa vain muutamaa väriä, jotteivat ne veisi liikaa huomiota muilta elementeilta. Värivalintojen määrässä pitääkin olla tarkka. Kaksi tai kolme väriä riittää ulkoasuun, neljä väriä vaatii kunnon perusteluja ja viisi on jo liikaa. (Morioka & Stone 2006, 41.)

Koska henkilöstölehden toteuttamisen yhtenä ideana oli nimenomaan Apetit-brändin vahvistaminen henkilökunnan keskuudessa, päädyin valitsemaan Apetitin tunnuksen värit lehden ulkoasuun. Ne ovat lukijakunnalle varmasti tuttavalliset värit, jotka sopivat keskenään yhteen mutta luovat sopivasti kontrastia keskenään. Apetitin logossa on käytetty päävärinä tummanvihreää ja toisena värinä keltaisenvihreää. Värit ovat hyvin voimakkaita, mikä hankaloittaneiden käyttöä suurilla pinnoilla. Tämän vuoksi valitsin molemmista väreistä vaaleammat sävyt pienentämällä kummankin päävärin kylläisyyttä 50 prosentilla (Kuva 6). Tällä tavoin sain lisää väriävaihtoehtoja ulkoasuun joutumatta lisäämään uusia värejä taittoon.

Apetitin tunnuksen värit, tummanvihreä ja keltaisenvihreä toimivat taitossa pääväreinä. Niitä käytin otsikoissa, nostoissa sekä yläpalkissa. Ne ovat tarpeeksi voimakkaita värejä korostamaan esimerkiksi otsikon tai noston huomionarvoa. Vaaleampia värejä käytin lehden muissa elementeissä, kuten kainalojuttujen taustavärinä, artikkeleiden kehyksissä ja viivoissa. Näin värin käyttö ei häiritse lukijaa, mutta erottaa silti taiton eri osat toisistaan.

Kuva 6. Appetit henkilöstölehden väripaletti

3.6 Kuvan ja kuvituksen käyttö taitossa

Sanotaan, että kuva kertoo enemmän kuin tuhat sanaa, mutta joskus iskevä teksti on kuvaakin vaikuttavampi. Useimmiten viesti saadaan parhaiten perille kuvan ja tekstin yhteisvaikutuksena siten, että kuva selittää tekstiä ja päinvastoin. (Loiri. P & Juholin. E 1998, 52.)

Kuvan tai kuvituksen käyttö taitossa on vähintäänkin yhtä tärkeää kuin typografian tai värien käyttö. Kuvat pitää valita huolella taittoon lehden sisältöä ajatellen. Ideaalista olisi, että jo lehden suunnitteluvaiheessa budjettiin varattaisiin rahaa ammattikuvaajaa tai kuvittajaa varten. Jos alusta asti on tiedossa, että resurssit tai budjetti eivät riitä hyvälaatuisiin kuviin, kannattaa miettiä muita vaihtoehtoja. Julkaisu ilman kuvaa voi olla parempi kuin huonosti kuvitettu. (Rantanen 2007, 44.)

Apetit-henkilöstölehden taittopohjaa suunnitellessa tiesin alusta asti, että kaikki lehteen tuleva materiaali tulisi yrityksen henkilökunnalta, sekä tekstit että kuvat. Koska kyseessä oli joukko ensikertalaisia lehdenteon suhteen, kirjoitimme Sieväsen kanssa ohjeistuksen Apetitin henkilökunnalle kirjoittamisesta ja kuvaamisesta (Liite 3). Kirjasimme ylös perusohjeita ja ideoitani, miten tekstejä kannattaa kirjoittaa ja miten kuvia ottaa. Tarkoituksena oli jälleen kerran ennemminkin innostaa ja rohkaista henkilökuntaa kirjoittamiseen ja valokuvaamiseen kuin opettaa teoriaa ja tekniikkaa.

Suunnittelutyön alusta asti olin tietoinen, että suurin osa lehteen tulevista kuvista ovat suhteellisen huonolaatuisia. Koulussamme kävi vierailevana opettajana Blas Subiela, joka toimii taiton opettajana Murciassa Universidad Católica de San Antonio Murcia -yliopistossa Espanjassa. Subielan (2012)

mukaan huonojen kuvien laatua voidaan taitossa yrittää peittää esimerkiksi laittamalla kuvalle polaroid-tyylinen valkoinen kehys. Tällä tavoin voidaan huijata lukijaa luulemaan, että kuva on tarkoituksella ns. kotitekoisen, jolloin sen laatu on odotetusti heikompi. Tällä tavalla ei voida kuitenkaan kaikkia huonolaatuisia kuvia korjata.

Valokuvan käyttö ei ole ennalta määrättyä taitossa. Typografialla ja muilla taiton elementeillä voidaan helposti paikata valokuvien puutetta. Rantasen (2007, 134) mielestä lehdissä nykyään päädytään liian helposti kuvittamaan juttuja valokuvilla. Mielestäni hyvä valokuva toimii katseenkiinnittäjänä, mutta sen tarkoitus on herättää lukijan mielenkiinto itse juttuun lehdessä. Siksi on tärkeää, että kuva ja teksti ovat keskenään symbioosissa. Hyvä kuva ei pelasta huonoa tekstiä eikä toisinpäin.

Yhtenä lehdentekemisen tavoitteena oli Apetitin henkilöstön me-hengen kohottaminen ja innostaminen yhdessä tekemiseen. Siksi en tässä yhteydessä pitänyt kovin tärkeänä sitä, etteivät kaikki valokuvat olleet ammattilaisen ottamia. Henkilöstölehden kohderyhmä tuskin tulisi kiinnittämään huomiota kuvanlaadun puutteisiin. Tärkeintä olisi varmasti se, että kuvissa olisi hyvä tunnelma ja tuttuja kasvoja.

Lehden kuvamateriaali oli suurilta osin ryhmäkuvia yhteisistä tapahtumista ja yleisiä kuvia kursseista ja luennoista. Kuvilla ei varsinaisesti ollut mitään sisällöllistä arvoa juttujen kannalta. Tällaisia kuvia ei pitäisi paisutella. Niitä tulisi käyttää niin pieninä, kuin se viestin kannalta on järkevää. (Rantanen 2007, 134.)

Ehdotin asiakkaalle yhtenä vaihtoehtona kuvittajan käyttöä taitossa. Kuvituksen suosion määrä ja käyttö kasvaa jatkuvasti lehdissä. Hyvälaatuinen kuvituskuva on parempi vaihtoehto kuin huonosti otettu valokuva.

Piirroskuva on ainutkertainen, persoonallinen kuva. Siinä näkyy tekijän ajatuksen ja käden jälki. Siksi se on tehokas tapa luoda lehteen omaa, muista erottuvaa persoonallista ilmettä. (Rantanen 2007, 140.)

4 HYVÄT, HUONOT JA OPITUT ASIAT YHTEENVETONA

Yhteenvetona haluan käydä läpi muutamia hyviä ja huonoja asioita, joita kohtasin opinnäytetyöni aikana. Nämä ovat sellaisia asioita, joista opin paljon ja joista uskon olevan apua muille.

Työn aikana ilmeni kaksi asiaa, jotka toimivat huonosti tässä projektissa. Kuten johdannossa jo mainitsin, minun oli tarkoitus myös taittaa lehden ensimmäinen numero. Aikataulumuutosten ja materiaalin myöhästymisen vuoksi en ehtinyt saamaan taittoa valmiiksi sen alkuperäisessä aikataulussa. Syy, miksi näin kävi johtui kahdesta asiasta, viestinnästä ja aikatauluista.

Hassua, että viestinnän alan opiskelijana, viestintä ei tuntunut toimivan missään vaiheessa projektin aikana. Ei asiakkaan puolella, ei meidän puolella eikä meidän ja asiakkaan välillä. Ongelmana oli, että selkeää työnjakoa ei tehty missään vaiheessa projektin aikana. Työtä oli välillä vaikea viedä eteenpäin, kun ei ollut selvää kuvaa siitä, mitkä työt kuuluvat kenellekin. Useaan otteeseen tuli sellainen olo, että työn eteneminen oli täysin minun ja Sieväsen varassa. Selkeä työnjako on välttämätön onnistuneen lopputuloksen saavuttamiseksi. Jokaisella pitää olla selvä kuva siitä, mitä tekee ja tehdä siinä parhaansa.

Viestintä oli takkuilevaa, koska en aina tiennyt, kenelle kuuluu viestiä mistäkin asiasta. Siinä vaiheessa, kun kaikki viestivät keskenään, tulee helposti väärinymmärryksiä, kun ei tiedetä kuka sanoi mitään.

Tällaisissa, vähänkin suuremmissa projekteissa korostuu yhteishenkilön merkitys. Henkilön, joka välittää viestit asiakkaan ja tekijän välillä. Tämä saman henkilön tehtävänä olisi myös kirjata ylös kaikki asiat, joista tapaamisissa ollaan puhuttu ja päätetty. Kaikki nämä ylös kirjatut kohdat olisi hyvä käydä vielä tapaamisen lopussa läpi ja tällä tavoin varmistaa, että jokainen on ymmärtänyt kaikki sovitut asiat.

Toisena ongelmana olivat aikataulut ja niissä pysyminen. Olen monesti kohdannut asiakkaita, jotka kuvittelevat, että tietokoneella tekeminen on nopeaa ja helppoa. Materiaaleja voi lähettää milloin vaan, kun tietokoneella sen tekee

kuitenkin nopeasti. Valitettavasti näin ei ole ja opiskelun aikana olen oppinut, että kun kaikki materiaali taittoa varten on koossa, itse taittamiselle pitäisi varata aikaa noin kaksi viikkoa.

Ensimmäisessä tapaamisessa olisi jo hyvä lyödä lukkoon eri välivaiheiden deadlineja ja pysyä niissä. Jos itse pysyy aikataulussa, mutta toinen osapuoli lipsuu omastaan, se väistämättä vaikuttaa kaikkien työpanokseen ja aiheuttaa jokaiselle osapuolelle harmia. Mitä pidemmälle takarajat venyvät, sitä vaikeammaksi työn valmiiksi saaminen tulee. Itse huomasin, kuinka aikataulumuutokset ja materiaalin jatkuva odottaminen vaikuttivat eniten omaan työmotivaatioon. Tunsin, että jos asiakasta ei kiinnosta työn valmistuminen ajallaan, niin en itsekään jaksa välittää.

Tämän projektin aikana olen oppinut aivan uudella tavalla arvostamaan deadlineja. Takarajan avulla on helppo rytmittää työnkulkua ja varmistaa, että kaikki tapahtuu oikeassa järjestyksessä oikeaan aikaan. Ne luovat myös luottamusta eri tahojen välillä siitä, että asiat etenevät niin kuin ollaan sovittu.

Ongelmista en voi pelkästään syyttää yhtä tahoa, vaan minun pitää uskaltaa katsoa myös peiliin ja myöntää omat virheet. Vain siten voin oppia ja yrittää välttää samoja virheitä seuraavalla kerralla.

Jatkossa haluan, että jokaisen työn kohdalla työnkuvani määritellään tarkasti ennenkuin lähdän mukaan projektiin. Työnteko sujuu paljon paremmin, kun voi rauhassa keskittyä omaan osaamisalueeseen.

Tavoitteenani oli suunnitella sellainen taittopohja, jonka pohjalta jokaisen olisi helppo tehdä lehden taitto. Työhön halusin antaa tietyt suuntaa antavat ohjeet, mutta pitää sen kuitenkin helposti muunneltavana. Taittopohjaan olen tyytyväinen. Taittopohjan suunnittelu oli mielekästä. En ole aikaisemmin ymmärtänyt, mitä kaikkea siihen liittyy ja kuinka monesta eri palasesta taittopohja syntyy. Kunhan muistaa tietyt säännöt, joita olisi hyvä seurata taiton suunnittelussa, on taivas vain rajana luovuudelle.

Itse olen tyytyväinen lopputulokseen. Käytin siinä hyödyksi mahdollisimman paljon kaikkea oppimaani ja tekemisen yhteydessä opin vielä paljon lisää. Kaikki valinnat tein asiakasta ajatellen ja mielestäni sain pidettyä kiinni koko taittopohjan läpi siitä, että luettavuus on tärkeintä. Pyrin tekemään kaikki taittopohjan elementtien valinnat sen mukaan, mitä resursseja asiakkaalla oli.

Opin paljon myös sellaisia asioita, joista on hyötyä missä tahansa suunnittelutyössä. Jälkeenpäin ajatellen aikataulu- ja viestintäongelmista oli paras hyöty, sillä niistä opin eniten, mitä pitää huomioida oman alani projekteissa. Ne ovat varmasti kaksi asiaa, joilla on suuri merkitys minkä tahansa työn parissa.

Yhteenvetona listaan lopuksi kymmenen kohdan muistilistan asioista, joita mielestäni kannattaa huomioida lehden ulkoasun suunnittelussa, jotta lopputulos olisi paras mahdollinen niin asiakkaan kuin suunnittelijankin kannalta.

- Varaa suunnittelutyölle riittävästi aikaa. Hyvin suunnitellulla työllä saadaan hyvä lopputulos aikaan.
- Tee kunnolla taustatyö suunnittelun pohjaksi. Mieti kolmeen kysymykseen vastaukset ennenkun aloitat suunnittelutyön. Kenelle tehdään, miksi tehdään ja miten tehdään. Tämä helpottaa valtavasti työn suunnittelua.
- Ensimmäisessä tapaamisessa asiakkaan kanssa pitää tehdä selkeä työnjako siitä, mikä osa kuuluu kenenkin vastuulle. Vaadi myös tarkkaa rajausta omalle työnkuvallesi. Näin välttyt yllätyksiltä.
- Varmista, että työllä on yhteyshenkilö, joka hoitaa tiedonvälityksen sinun ja asiakkaan välillä. Näin välttyt sekaannuksilta siitä, kuka sanoi ja mitä sanoi.
- Ensimmäisessä tapaamisessa pitää lyödä lukkoon työlle aikataulu, asettaa deadlinet jokaiselle työvaiheelle ja pysyä niissä.
- Perustele itsellesi kaikki tekemäsi valinnat. Miksi tämän levyiset marginaalit, miksi nämä värit ja nämä kirjasintyypit. Näin osaat perustella

valintasi myös asiakkaalle. *En tiedä* tai *minusta se näyttää hyvältä näin* eivät ole hyviä perusteluja.

- Muista että luettavuus on tärkein kriteeri, kun valitset kirjasintyyppejä. Luo typografiaan kontrastia koon, leikkausten ja värien avulla.
- Värien valinnassa, pidä mielessä, että *Less is beautifull*. Älä liioittele värivalinnoissa vaan hyödynnä enemmän muutaman yhteensopivan värin eri kylläisyyksiä ja sävyjä taitossa. Myös valokuvat tuovat väriä taittoon, joten jos haluat käyttää räikeitä värejä, mieti pitäisikö valokuvien olla silloin esimerkiksi mustavalkoisia.
- Älä käytä taitossa valokuvia vain valokuvan tähden. Jos kuvamateriaali on huonoa tai sitä on vaikea saada, mieti muita vaihtoehtoja. Piirroskuvalla tai typografisilla ratkaisuilla voi myös vahvistaa viestin sanomaa.
- Keep it simple. Yksinkertaisen ei tarvitse tarkoittaa tylsää. Taiton eri elementtien valinnat voivat olla kuinka luovia tahansa, kunhan ne ovat keskenään tasapainossa eivätkä vie liikaa huomiota itse sisällöltä.

Jokainen taittotyö on erilainen ja jokainen taittaja yksilö. Lehden ulkoasun suunnittelussa vain taivas on rajana. Edellämainitut kymmenen kohtaa ovat minun omia ajatuksiani ja huomioitani, perustuen siihen, mitä opin tätä opinnäytetyötä tehdessä. Ne eivät ole absoluuttisia totuuksia, mutta suosittelen pitämään ne mielessä.

LÄHTEET

- Brusila, R. 2002. Typografia kieltä vai visuaalisuutta. Helsinki: WSOY.
- Huovila, T. 2006. "Look" visuaalista viestisi. Helsinki: Inforviestintä Oy.
- Itkonen, M 2007. Typografian käsikirja. 3., laajennettu painos. Helsinki: RPS-yhtiöt.
- Isohookana, H. 2007. Yrityksen markkinointiviestintä. Helsinki: WSOYpro.
- Loiri, P. & Juholin, E. 1998. Huom! visuaalisen viestinnän käsikirja. Helsinki: Inforviestintä Oy.
- Morioka, A. & Stone, T. 2006. Color design workbook. Massachusetts: Rockport Publishers.
- Pesonen, E. 2007. Julkaisijan käsikirja. Jyväskylä: WSOYpro.
- Rantanen, L. 2007. Mistä on hyvät lehdet tehty. Helsinki: Hill and knowlton Finland Oy.
- Subiela, B. 2012. Mimo workshop – publication design. Luento 10.2.2012. Turku.
- Leinonen, M. 2008. Maggie. Viitattu 20.10.2012 <http://maggie.fi/2008/10/20/henkilostolehti-vai-intra/>
- Lännentehtaat. Viitattu 9.11.2012 http://www.lannen.fi/fi/default3.asp?active_page_id=243

Apetit henkilöstölehden sisällön suunnitelma

Lehteä ollaan tekemässä osana innovaatiohanketta. Meistä innovatiivisuutta on myös henkilöstön jaksamisen ja yhteisöllisyyden tukeminen. Tavoitteenamme on, että lehdestä tulisi henkilöstön näköinen: että henkilöstö saisi ja haluaisi osallistua lehden tekemiseen sekä kertoa itseään kiinnostavista asioista. Silloin ei tarvitse murehtia siitä, kuka kirjoittaa jutut ja kuinka ”oikein” ne ovat kirjoitettu.

Huomioitamme tähän mennessä lehden sisällöstä:

- Juttujen ei tarvitse olla pitkiä, taitto tarvitsee tilaa.
- Henkilöstölehdessä tärkeintä ei ole parhaat kirjoittajat, vaan innostuminen yhteisestä lehdestä.
- Laajat aihepiirit takaavat ettei jutun aiheista tule pulaa.
- Palstaehdotuksissa on huomioitu myös henkilöstön matala kynnys osallistua lehden tekoon.

TEEMAT

Lehden teemat ja aihepiirit:

- henkilöstö (arki/vapaa-aika, jaksaminen, innostaminen...)
- innovaatio
- ruoka.

SÄVY

Lehden sävy:

- positiivisuus
- yhteisöllisyys/avoimuus
- jaksaminen/rohkaistuminen.

PALSTAT

Palstat ovat vielä nimeämättä. Olemme jakaneet ”palstat” aihealueisiin, jotka voisivat esiintyä itsenäisinä palstoina. ”Palstojen” perässä on arvioitu mahdollinen kirjoittaja.

- Pääkirjoitus, sisällysluettelo, toimitukselliset (kirjoittajat, taittaja, painon tiedot...) tiedot. *Sovittava jutun kirjoittajasta/taittaja.*
- 1–2 isompaa artikkelia (ajankohtaiset aiheet esim. innovaatiohanke, henkilöstön tapahtuma, sisäistä tiedottamista vaativa asia...) *Sovittava juttujen kirjoittajasta.*

Pienempiä juttuja:

- Kirjareferaatti/henkilöhaastattelu. *Ulkopuolinen kirjoittaja.*
- Kolumni/vieraskirjoittaja. *Sovittava jutun kirjoittajasta / ulkopuolinen kirjoittaja.*
- Tapahtumakalenteri. *Koottava juttu.*
- Uutissivu (tutkimustietoutta, väitöskirjat, henkilöstöön kohdistuvat uutiset, messukuulumiset yms.). *Sovittava juttujen kirjoittajasta / koottava juttu.*
- ”Minä lehdentekijänä” (ohjeistuksia henkilöstölle ”lehden tekemiseen”: esim. kuvaamisvinkkejä, kirjoittamisvinkkejä, yleistä viestinnästä). *Ulkopuolinen kirjoittaja.*
- Henkilöjuttu (henkilöstön esittelyä). *Sovittava jutun kirjoittajasta.*
- Resepti. *Koottava juttu, voidaanko käyttää Apetitin nettisivuilla olevia reseptejä?*
- Nettivinkki (linkki- tai blogivinkki). *Koottava, henkilöstö kirjoittaa.*
- ”Minulta sinulle” (esim. innostavia tarinoita, arkielämään liittyviä käytännön vinkkejä, ilon hetkiä → kannustetaan yhteisöllisyyteen). *Koottava, henkilöstö kirjoittaa.*

OPASTUSTA JA OHJEISTUSTA HENKILÖSTÖLEHTTEEN KIRJOITTAMISEEN.

- Älä ota paineita kirjoittamisesta! Kirjoittaminen on asioiden kuvaamista samalla tavalla kuin puhuminenkin.
- ”Kirjoittaminen on ajattelemista paperille.” – Kirjailija William Zinsser.
- Älä murehdi kirjoitusvirheistä, jutut oikoluetaan kyllä.
- Vaikka juttu ei näytä pitkältä wordissa, se saa pituutta taitettaessa. Sivun mittainen juttu lehdessä on wordissa noin kolme-neljäosasivua, aukeaman mittainen artikkeli noin puolitoistasivua.
- Et tarvitse wordin tekstityylejä esimerkiksi otsikon erottamiseksi muusta tekstistä. Kirjoita vain ”otsikko” otsikon eteen ja ”ingressi” mahdollisen ingressin eteen, taittaja huolehtii muotoiluista. Muista mainita myös kirjoittajan nimi.
- Tallenna teksti .doc (Word), .rtf (kaikki tekstinkäsittelyohjelmat) tai .odt (Open Office) muotoon.
- Laita tiedoston nimeksi sen palstan nimi, jolle juttu tulee.
- Jos liität juttuun mukaan kuvia, älä liitä niitä juttuun vaan lähetä ne omina liitetiedostoinaan samassa viestissä tekstin kanssa.

Itse kirjoitusprosessista:

- Tutustu aiheeseen etukäteen.
- Selvitä vastaukset jutun tärkeimpiin kysymyksiin: mitä, missä, milloin, miksi ja kuka.
- Tarvittaessa haastattele. Mieti, kenellä voisi olla asiasta sanottavaa?
- Haastattelussa älä takerru etukäteen tekemiisi kysymyksiin. Jos et ymmärrä, kysy lisää – jos sinulle on jo vastattu, jätä kysymättä.
- Puhtaaksikirjoitusvaiheessa voit kirjoittaa muistiinpanosi ja huomiosi koneelle ranskalaisin viivoin ja järjestä ne sopiviksi kokonaisuuksiksi mielestäsi järkevään järjestykseen. Lopullinen kirjoittaminen on tällöin helpompaa.
- Tee otsikosta kiinnostava. Pidä otsikon pituus muutaman sanan mittaisena.
- Pääotsikon alla voi olla ns. selittävä otsikko, *ingressi*, jossa on esitetty jutun tärkein asia.
- Suora lainaus alkaa lainausviivalla. Yhdistä edeltävään lauseeseen tai lainauksen loppuun lainattavan henkilön nimi.
- Lehtijutut taitetaan kapeisiin palstoihin: älä käytä pitkiä virkkeitä, lyhyempiä on helpompi lukea.
- Sama koskee kappalejakoja. Älä tee pitkiä kappaleita, parin rivin kappaleet ovat sopivia.
- Tarvittaessa näet merkkimäärän wordista seuraavalla tavalla. (Microsoft Wordissa: Tarkasta > Sanamäärä > Merkkejä (myös välilyönnit).

Tämän lehden on tarkoitus olla henkilöstön oma lehti. Tärkeintä ei siis ole täydellinen lehtijuttu vaan yhdessä tekeminen ja työyhteisön oman kädenjäljen näkyminen!

OHJEITA JA VINKKEJÄ VALOKUVIEN OTTOON LEHTEÄ VARTEN

Hyvä lehtikuva:

- Vangitsee lukijan katseen ja herättää mielenkiinnon artikkeliin.
- Vastaa kysymykseen mitä on tapahtunut.
- Tarjoaa lukijalle tunteita ja elämyksiä.
- Syventää ja avaa tekstin sanomaa.

Ohjeita kuvan rajaamiseen:

- Älä koskaan rajaa kuvaa niin, että ihminen katkeaa nivelten kohdalta (esim. polvien, nilkkojen tai kyynärpäiden kohdalta.) Tällainen rajausta saa kuvattavan kohteen näyttämään amputoidulta.
- Jätä tyhjää tilaa enemmän pään yläpuolelle kuin jalkojen alapuolelle.
- Kohteesta on hyvä ottaa kuvia eri kuvakulmista. Ota useita kuvia aina kun mahdollista. Näin saadaan enemmän vaihtoehtoja.
- Aseta kamerassa kuvan koko mahdollisimman suureksi. Isoa kuvaa voi aina jälkikäteen pienentää, mutta pienestä kuvasta ei saa tehtyä isoa.
- Yritä miettiä etukäteen millaisen lopputuloksen haluat. Näin on helpompi rajata kuvasta pois kaikki turhat elementit.
- Kuvattavan kohteen ei aina tarvitse olla kuvan keskellä. Yritä käyttää taustaa hyödyksi aina kun mahdollista.

Apetit

Apetit
Henkilöstölehti
pilottinumero

Lorem ipsum

s. 4

Kannessa esitetään kolmen jutun otsikot.
Fontin koko menee jutun tärkeyden mukaan.

Kannen kuvassa olisi hyvä esiintyä joko Apetit Pakasteen työntekijä tai kuva työstä. Kannen kuvan olisi hyvä liittyä johonkin sisällä olevaan juttuun.

Lorem ipsum

s.8

Lorem ipsum

s. 9

Jos lehden välissä on irrallisia tiedottoteita, ilmoitetaan niistä lehden kannessa infopallossa.

TÄMÄN LEHDEN
VÄLISTÄ LÖYDÄT PALAUTE-
LOMAKKEEN. PÄÄTÄMME
LEHDEN JATKOSTA SAA-
MAMME PALAUTTEEN
POHJALTA.

Kuva on linjassa leipätekstin kanssa. Ei otsikon kanssa.

Etunimi Sukunimi
titteli

Pääkirjoitus kolmelle palstalle niin, että teksti tulee kahdelle ja kuva yhdelle palstalle. Alla voidaan käyttää ruokaan liittyvää kuvitusta tai tyhjää tilaa.

Yläpalkki on 15 mm korkea. Sen pituutta tai väriä voi vaihtaa. Ensimmäisen ja toisen yläpalkin väliin tulee 3 mm rako.

Lorem ipsum dolor sit posuere

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi ornare, nunc id placerat rutrum, dolor quam ultrices magna, ac ornare magna est sed augue. Donec ac volutpat nulla. Etiam posuere magna eu erat consequat nec viverra velit egestas. In quis tellus nec purus malesuada rhoncus eu ut urna. Aliquam sit amet accumsan turpis. Pellentesque id ipsum sapien. Donec eu justo non risus convallis venenatis. Pellentesque euismod, massa posuere ultrices molestie, risus quam auctor leo, non dignissim ante tellus ut ligula. Quisque non nunc sed eros hendrerit cursus. Nullam eleifend lorem sed mi bibendum et hendrerit ante gravida. Pellentesque tempor erat eu quam pulvinar porta. Ut magna augue, convallis sit amet euismod sit amet, rutrum at neque.

SED AT NULLA DOLOR, ullamcorper fermentum velit. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Curabitur eleifend risus eget sapien pulvinar luctus. Nulla at malesuada arcu. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Aliquam bibendum velit vel massa convallis non lectus blandit. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et eros posuere cubilia Curae; Nullam ultricies ligula vel elit vulputate. Etiam quis fermentum nunc. Integer rhoncus arcu in urna volutpat odio vulputate tortor faucibus. Mauris eu gravida dolor. Class aptent sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeus ultrices laoreet molestie.

QUISQUE NEQUE NULLA, consectetur vel vestibulum vel, fringilla nec eros. Nunc ut dignissim risus. Sed gravida dolor eget nisi volutpat cursus. Suspendisse quis magna diam, eget lacinia nisl. Vivamus molestie urna at quam iaculis tristique. Maecenas gravida orci eget libero sollicitudin a egestas sapien sollicitudin. Sed sapien nulla, molestie in pretium eu, tempus sed mauris. Nulla aliquam fringilla orci, sed bibendum elit rutrum at. Duis at ipsum vel felis mattis mollis at vel nisl. Maecenas id velit felis, facilisis euismod est. Morbi accumsan posuere imperdiet. Nam pharetra mi vel nulla ullamcorper at cursus quam sagittis.

VIVAMUS SED MAGNA sem. Nunc viverra vulputate arcu a rhoncus. Praesent vestibulum arcu nec massa suscipit venenatis. Ut feugiat arcu ut tortor pretium sit amet adipiscing massa pretium. Ut blandit enim non lorem gravida dapibus. Proin ornare turpis vitae libero semper ac aliquet risus sagittis. Duis tempus convallis mi adipiscing pellentesque. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Donec et neque nunc. Nunc eget libero augue. Mauris nulla lectus, fringilla sodales tempor eget, volutpat ut lacus. Morbi volutpat mi non magna dignissim tincidunt. Sed porta hendrerit diam sit amet fermentum. Fusce condimentum euismod volutpat.

Sisällysluetteloissa esitetään niiden kolmen jutun kuvat jotka ovat kannessa. Kuvien väliin tulee 3 mm raot.

1. Ac aliquet risus sagittis.

2. Ac aliquet risus sagittis.

3. Ac aliquet risus sagittis.

4. Re turpis vitae libero semper

5. Ac aliquet risus sagittis.

6. Ac aliquet risus sagittis.

7. Ac aliquet risus sagittis.

8. Re turpis vitae libero semper

9. Re turpis vitae libero semper

10. Ac aliquet risus sagittis.

11. Ac aliquet risus sagittis.

12. Ac aliquet risus sagittis.

13. Ac aliquet risus sagittis.

14. Ac aliquet risus sagittis.

15. Ac aliquet risus sagittis.

16. Ac aliquet risus sagittis.

Apinalaatikko

Vivamus sed magna sem. Nunc viverra vulputate arcu a rhoncus. Praesent vestibulum arcu nec massa suscipit venenatis. Ut feugiat arcu ut tortor pretium sit amet adipiscing massa pretium. Ut blandit enim non lorem gravida dapibus. Proin ornare turpis vitae libero semper ac aliquet risus sagittis. Duis tempus convallis mi adipiscing pellentesque. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Donec et neque nunc. Nunc eget libero augue. Mauris nulla lectus, fringilla sodales

Apetit

• KIRJOITTAJA: Etunimi Sukunimi

Vestibulum tincidunt sem eu enim dapibus consectetur

Pääjutussa käytetään keskitettyä
otsikkoa ja ingressiä.

im dapibus consectetur. Duis aliquam ipsum ac dolor ulla-
it ligula a justo placerat pulvinar. Ut vitae massa mauris, vel
vulputate risus. Ut tincidunt, nisl non posuere pulvinar, ante r

Otsikon jälkeen tulee väli
ja ingressin jälkeen kaksi
väliä ennen leipätekstiä.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Curabitur vestibulum pharetra nisl. Etiam sit amet mauris est, vitae pellentesque magna. Suspendisse eros enim, dictum congue egestas id, elementum sit amet nisl. Aenean scelerisque ornare lacus, vel ornare sapien lobortis ut. Morbi vehicula convallis malesuada. Proin convallis quam euismod elit consequat elementum. Nam nec odio eget ipsum tempor ultricies in et nisi. Aliquam at sollicitudin metus. Nulla consequat urna vel diam euismod et aliquam eros porttitor. Fusce condimentum, sapien sed adipiscing facilisis, quam ligula tincidunt enim, non tincidunt ipsum elit non leo. Nulla tempus auctor mauris quis venenatis. Aliquam sit amet consequat erat.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Phasellus tristique iaculis congue. Vestibulum non mauris nec nulla hendrerit dictum nec a libero. Donec fermentum, massa id interdum lobortis, felis massa mattis massa, eget consectetur libero mauris sed libero. Donec nibh lorem, vulputate quis egestas in, mollis ac nibh. Fusce tincidunt pellentesque erat eget accumsan. Nam a tortor risus. Proin lobortis, velit eu iaculis vehicula, mi tortor sagittis dui, a congue lorem quam vitae elit.

Pellentesque habitant morbi

tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id. Cras auctor rhoncus sem, non euismod sem accumsan vitae. Vestibulum tincidunt sem eu enim dapibus consectetur. Duis aliquam ipsum ac dolor ullamcorper accumsan. Morbi blandit ligula a justo placerat pulvinar. Ut vitae massa mauris, vel vulputate risus. Ut tincidunt, nisl non posuere pulvinar, ante risus venenatis eros, vel sagittis sapien eros nec orci. Nunc luctus viverra dictum. Curabitur leo orci, tempor vitae convallis lobortis, pulvinar interdum tellus. Maecenas ligula orci, vestibulum a fringilla vitae, euismod vel ligula. Quisque feugiat vehicula ullamcorper. Morbi non dictum purus. Vestibulum aliquet eleifend

Nam ac ante eu ante posuere. Maecenas et elit aliquam risus. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Pellentesque a nibh in sem viverra consequat. Cras quis nisi non tellus volutpat placerat a eu quam. Morbi eget nisi ac diam posuere sodales. In hac habitasse platea dictumst. Duis pellentesque tristique aliquet. Curabitur tempor tincidunt tincidunt. Vivamus eu ornare orci. Praesent eu enim at metus laoreet tempor vitae in leo. Duis accumsan, nisi ut consequat placerat, sem eros facilisis est, non eleifend augue mi nec velit.

Pellentesque tristique lacus fringilla nisi varius viverra auctor erat hendrerit. Fusce eleifend elit at neque fringilla varius. Pellentesque id orci leo. Sed in commodo amet.

Nosto voidaan sijoittaa kah-
den palstan väliin.

LOREM IPSUM
DOLOR SIT
AMET, CON-
SECTETUR ADI-
PISCING ELIT.
NULLAM IN NISI

da sed
sed purus. Maecenas et elit aliquam risus vestibulum consectetur. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Pellentesque a nibh in sem viverra consequat. Cras quis nisi non tellus volutpat placerat a eu quam. Morbi eget nisi ac diam posuere sodales. In hac habitasse platea dictumst. Duis pellentesque

tristique aliquet. Curabitur tempor tincidunt tincidunt. Vivamus eu ornare orci. Praesent eu enim at metus laoreet tempor vitae in leo. Duis accumsan, nisi ut consequat placerat, sem eros facilisis est, non eleifend augue mi nec velit. Pellentesque tristique lacus fringilla nisi varius viverra auctor erat hendrerit. Fusce eleifend elit at neque fringilla varius. Pellentesque id orci leo. Sed in commodo amet. Morbi eget nisi ac diam posuere sodales. In hac habitasse platea dictumst. Duis pellentesque tristique aliquet. Curabitur tempor tincidunt tincidunt. Vivamus eu ornare orci. Praesent eu enim at metus laoreet tempor vitae in leo. Duis accumsan, nisi ut consequat placerat, sem eros facilisis est, non eleifend augue mi nec velit. Pellentesque tristique lacus fringilla nisi varius viverra auctor erat hendrerit. Fusce eleifend elit at neque fringilla varius. Pellentesque id orci leo. Sed in commodo amet. Pellentesque tristique lacus fringilla nisi varius viverra

Pääjutun yhteydessä käytetään mieluiten koko sivun kokoista kuvaa, jos käytössä on vain pieniä kuvia, niistä voi koota sivulle kuvakollaasin. Kuva ei saa ylittää sivun reunoja ellei juttu jatku seuraavalla sivulla.

Pellentesque tristique lacus fringilla nisi varius viverra auctor erat hendrerit.

Kuvateksti yhteydessä voidaan käyttää pientä laatikkoa, jotta teksti huomataan. Usean kuvan yhteydessä laatikkoon voi sijoittaa kuvien numerot.

• KIRJOITTAJA: Etunimi Sukunimi

Vestibulum tincidunt sem

Vestibulum tincidunt sem eu enim sectetur. Duis aliquam ipsum ac d per accumsan. Morbi blandit ligul rat pulvinar. Ut vitae massa mauri risus. Ut tincidunt, nisl non posue

Anfangia käytetään ensimmäisen kappaleen alussa silloin kun jutussa esiintyy välitökoita.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Curabitur vestibulum pharetra nisl. Etiam sit amet mauris est, vitae pellentesque magna. Suspendisse eros enim, dictum congue egestas id, elementum sit amet nisl. Aenean scelerisque ornare lacus, vel ornare sapien lobortis ut. Morbi vehicula convallis malesuada. Proin convallis quam euismod elit consequat elementum. Nam nec odio eget ipsum tempor ultricies in et nisi. Aliquam at sollicitudin metus. Nulla consequat urna vel diam euismod et aliquam eros porttitor. Fusce condimentum, sapien sed adipiscing facilisis, quam ligula tincidunt enim, non tincidunt ipsum elit non leo. Nulla tempus auctor mauris quis venenatis. Aliquam sit amet consequat erat.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Phasellus tristique iaculis congue. Vestibulum non mauris nec nulla hendrerit dictum nec a libero. Donec fermentum, massa id interdum lobortis, felis massa mattis massa, eget consectetur libero mauris sed libero. Donec nibh lorem, vulputate quis egestas in, mollis ac nibh. Fusce tincidunt pellentesque erat eget accumsan. Nam a tortor risus. Proin lobortis, velit eu iaculis vehicula, mi tortor sagittis dui, a congue lorem quam vitae elit.

Pellentesque habitant morbi

tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id. Cras auctor rhoncus sem, non euismod sem accumsan vitae. Vestibulum tincidunt sem eu enim dapibus consectetur. Duis aliquam ipsum ac dolor ullamcorper accumsan. Morbi blandit ligula a justo placerat pulvinar. Ut vitae massa mauris, vel vulputate risus. Ut tincidunt, nisl non posuere pulvinar, ante risus venenatis eros, vel sagittis sapien eros nec orci. Nunc luctus viverra dictum. Curabitur leo orci, tempor vitae convallis lobortis, pulvinar

Pellentesque tristique lacus fringilla nisi varius viverra auctor erat hendrerit.

interdum tellus. Maecenas ligula orci, vestibulum a fringilla vitae, euismod vel ligula. Quisque feugiat vehicula ullamcorper. Morbi non dictum purus. Vestibulum aliquet eleifend venenatis.

Nam ac ante eu ante posuere malesuada sed sed purus. Maecenas et elit aliquam risus vestibulum consectetur. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Pellentesque a nibh in sem viverra consequat. Cras quis nisi non tellus volutpat placerat a eu quam. Morbi eget nisi ac diam posuere sodales. In hac habitasse platea dictumst. Duis pellentesque tristique aliquet. Curabitur tempor tincidunt tincidunt. Vivamus eu ornare orci. Praesent eu enim at metus laoreet tempor vitae in leo. Duis accumsan, nisi ut consequat placerat, sem eros facilisis est, non eleifend augue mi nec velit.

Pellentesque tristique lacus fringilla nisi varius viverra auctor erat hendrerit. Fusce eleifend elit at neque fringilla varius. Pellentesque id orci leo. Sed in commodo amet.

Nam ac ante eu ante posuere malesuada sed sed purus. Maecenas et elit aliquam risus vestibulum consectetur. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Pellentesque a nibh in sem viverra consequat. Cras quis nisi non tellus volutpat placerat a eu quam. Morbi eget nisi ac diam posuere sodales. In hac habitasse platea dictumst. Duis pellentesque tristique aliquet. Curabitur tempor

LOREM IPSUM

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Curabitur vestibulum pharetra nisl.

Lyhyissä otsikoissa voidaan käyttää versaalia.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Curabitur vestibulum pharetra nisl. Etiam sit amet mauris est, vitae pellentesque magna. Suspendisse eros enim, dictum congue egestas id, elementum sit amet nisl. Aenean scelerisque ornare lacus, vel ornare sapien lobortis ut. Morbi vehicula convallis malesuada. Proin convallis quam euismod elit consequat elementum. Nam nec odio eget ipsum tempor ultricies in et nisi. Aliquam at sollicitudin metus. Nulla consequat urna vel diam euismod et aliquam eros porttitor. Fusce condimentum, sapien sed adipiscing facilisis, quam ligula tincidunt enim, non tincidunt ipsum elit non leo. Nulla tempus auctor mauris quis venenatis. Aliquam sit amet consequat erat.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Phasellus tristique iaculis congue. Vestibulum non mauris nec nulla hendrerit dictum nec a libero. Donec fermentum, massa id interdum lobortis, felis massa mattis massa, eget consectetur libero.

• KIRJOITTAJA: Etunimi Sukunimi

LOREM IPSUM

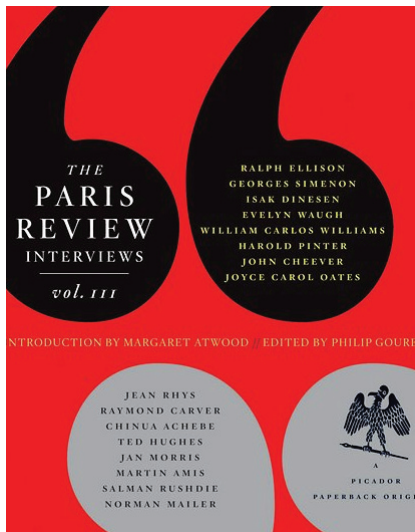
Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Curabitur vestibulum pharetra nisl. Etiam sit amet mauris est, vitae pellentesque magna. Suspendisse eros enim, dictum congue egestas id, elementum sit amet nisl. Aenean scelerisque ornare lacus, vel ornare sapien lobortis ut. Morbi vehicula convallis malesuada. Proin convallis quam euismod elit consequat elementum. Nam nec odio eget ipsum tempor ultricies in et nisi. Aliquam at sollicitudin metus. Nulla consequat urna vel diam euismod et aliquam eros porttitor. Fusce condimentum, sapien sed adipiscing facilisis, quam ligula tincidunt enim, non tincidunt ipsum elit non leo. Nulla tempus auctor mauris quis venenatis. Aliquam sit amet consequat erat.

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Phasellus tristique iaculis congue. Vestibulum non mauris nec nulla hendrerit dictum nec a libero. Donec fermentum, massa id interdum lobortis, felis massa mattis massa, eget consectetur libero. Donec nibh lorem, vulputate quis enim, mollis ac nibh. Fusce tincidunt pellentesque erat eget accumsan. Nam a tortor risus. Proin lobortis, velit eu iaculis vehicula, mi tortor sagittis dui, a congue lorem quam vitae elit.

Pellentesque habitant morbi tristique senectus et netus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id. Cras auctor rhoncus sem, non euismod sem accumsan vitae. Vestibulum tincidunt sem eu enim dapibus consectetur. Duis aliquam ipsum ac dolor ullamcorper accumsan. Morbi blandit ligula a justo placerat pulvinar. Ut vitae massa mauris, vel vulputate risus. Ut tincidunt, nisl non posuere pulvinar, ante risus venenatis eros, vel sagittis sapien eros nec orci. Nunc luctus viverra dictum. Curabitur leo orci, tempor vitae convallis lobortis, pulvinar interdum tellus. Maecenas ligula orci, vestibulum a fringilla vitae, euismod vel ligula. Quisque feugiat vehicula ullamcorper. Morbi non dictum purus. Vestibulum aliquet eleifend venenatis.

• **KIRJOITTAJA:** Etunimi Sukunimi

Kuvana käytetään kuvaa kirjan kannesta. (ei kirjailijasta)

**TUS ET MALESUADA
FAMES AC TURPIS
EGESTAS. IN POSUE-
RE CURSUS DOLOR,
ET ALIQUAM METUS
IMPERDIET ID.**

Referaatti kolmelle palstalle niin, että teksti tulee kahdelle ja kuva yhdelle palstalle. Kuvan alle voidaan laittaa nosto tai käyttää tyhjää tilaa.

VESTBULUM TINCIDUNT

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Morbi ornare, nunc id placerat rutrum, dolor quam ultrices magna, ac ornare magna est sed augue. Donec ac volutpat nulla. Etiam posuere magna eu erat consequat nec viverra velit egestas. In quis tellus nec purus malesuada rhoncus eu ut urna. Aliquam sit amet accumsan turpis. Pellentesque id insum sapien. Donec eu justo non risus convallis venenatis. Ultrices molestie, risus quam auctor. Quisque non nunc sed eros hendrerit mi bibendum et hendrerit ante grav pulvinar porta. Ut magna augue, con at neque.

Pääkirjoituksessa ja kirjareferaatissa kappaleet erotetaan välillä ja uuden kappaleen ensimmäiset sanat kirjoitetaan kapitaaleilla.

SED AT NULLA DOLOR, ullamcorper fermentum velit. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Curabitur eleifend risus eget sapien pulvinar luctus. Nulla at malesuada arcu. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Aliquam bibendum velit vel massa convallis non gravida lectus blandit. Vestibulum ante ipsum primis in faucibus orci luctus et ultrices posuere cubilia Curae; Nullam ultricies ligula vel elit vulputate congue. Etiam quis fermentum nunc. Integer rhoncus arcu in urna volutpat commodo vulputate tortor faucibus. Mauris eu gravida dolor. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia nostra, per inceptos himenaeos. Vivamus ultrices laoreet molestie.

QUISQUE NEQUE NULLA, consectetur vel vestibulum vel, fringilla nec eros. Nunc ut dignissim risus. Sed gravida dolor eget nisi volutpat cursus. Suspendisse quis magna diam, eget lacinia nisl. Vivamus molestie urna at quam iaculis tristique. Maecenas gravida orci eget libero sollicitudin a egestas sapien sollicitudin. Sed sapien nulla, molestie in pretium eu, tempus sed mauris. Nulla aliquam fringilla orci, sed bibendum elit rutrum at. Duis at ipsum vel felis mattis mollis at vel nisl. Maecenas id velit felis, facilisis euismod est. Morbi accumsan posuere imperdiet. Nam pharetra mi vel nulla ullamcorper at cursus quam sagittis.

VIVAMUS SED MAGNA sem. Nunc viverra vulputate arcu a rhoncus. Praesent in arcu nec massa suscipit venenatis. Ut feugiat arcu ut tortor pretium sit scing massa pretium. Ut blandit enim non lorem gravida dapibus. Proin opis vitae libero semper ac aliquet risus sagittis. Duis tempus convallis mi pellentesque. Class aptent taciti sociosqu ad litora torquent per conubia inceptos himenaeos. Cum sociis natoque penatibus et magnis dis parturient montes, nascetur ridiculus mus. Donec et neque nunc. Nunc eget libero augue. Nulla lectus, fringilla sodales tempor eget, volutpat ut lacus. Morbi volutpat mi non magna dignissim tincidunt. Sed porta hendrerit diam sit amet fermentum.

Palstan nimen alle
voidaan kirjoittaa teksti
selventämään palstan
sisältöä, jos se on tarpeen.

VESTBULUM TINCIDUNT

Pellentesque habitant morbi ?

tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id. Cras auctor rhoncus sem, non euismod sem accumsan vitae. Vestibulum tincidunt sem eu enim dapibus consectetur. Duis aliquam ipsum ac dolor ullamcorper accumsan. Morbi blandit Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Phasellus tristique iaculis congue. Vestibulum non

Haastattelussa käytetään samaa
pohjaa kuin pääkirjoituksessa ja
kirjareferaattissa.

Pellentesque habitant morbi ?

tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id. Cras auctor rhoncus sem, non euismod sem accumsan vitae. Vestibulum tincidunt sem eu enim dapibus consectetur. Duis aliquam ipsum ac dolor ullamcorper accumsan. Morbi blandit Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Phasellus tristique iaculis congue. Vestibulum non mauris nec nulla hendrerit dictum nec a libero. Donec fermentum, massa id interdum lobortis, felis massa mattis massa, eget consectetur libero mauris sed libero. Donec nibh lorem, vulputate quis egestas in, mollis ac nibh. Fusce tincidunt pellentesque erat eget accumsan. Nam a tortor risus. Proin lobortis, velit eu iaculis vehicula, mi tortor sagittis dui, a congue lorem quam vitae elit.

Pellentesque habitant morbi ?

tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id. Cras auctor rhoncus sem, non euismod sem accumsan vitae. Vestibulum tincidunt sem eu enim dapibus consectetur. Duis aliquam ipsum ac dolor ullamcorper accumsan. Morbi blandit Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Phasellus tristique iaculis congue. Vestibulum non mauris nec nulla hendrerit dictum nec a libero. Donec fermentum, massa id interdum lobortis, felis massa mattis massa, eget consectetur libero mauris sed libero. Donec nibh lorem, vulputate quis egestas in, mollis ac nibh. Fusce tincidunt pellentesque erat eget accumsan. Nam a tortor risus. Proin lobortis, velit eu iaculis vehicula, mi tortor sagittis dui, a congue lorem quam vitae elit.

Vestibulum tincidunt sem eu enim dapibus consectetur. Duis aliquam ipsum ac dolor ullamcorper accumsan. Morbi blandit ligula a justo placerat pulvinar. Ut vitae massa mauris, vel vulputate risus. Ut tincidunt

Etunimi Sukunimi
titteli

Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Phasellus tristique iaculis congue.

Vestibulum non mauris nec nulla hendrerit dictum nec a libero.

Vestibulum non mauris nec nulla hendrerit dictum nec a libero.

Infolaatikossa
voidaan kertoa yleistietoa
haastateltavasta. (ei pakollinen)

• KIRJOITTAJA: Etunimi Sukunimi

tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id.

- tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id.

- tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id.

- tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id.

- tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id.

- tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id.

- tus et malesuada fames ac turpis egestas.

tus et malesuada fames ac turpis egestas.

tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id.

1 tus et malesuada fames ac tus

2 tus et malesuada fames ac turpis egestas.

3 ttus et malesuada fames ac turpis egestas.

4 tus et malesuada fames ac tus

5 tus et malesuada fames ac turpis egestas.

6 ttus et malesuada fames ac turpis egestas.

7 tus et malesuada fames ac tus

8 tus et malesuada fames ac turpis egestas.

9 ttus et malesuada fames ac

1 tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, quam metus imperdiet id.

2 tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id.

3 tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id. tus et malesuada fames ac turpis egestas.

4 tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus. dolor,imperdiet id.

PELLENTESQUE HABITANT MORBI

tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id. Cras auctor rhoncus sem, non euismod sem accumsan vitae. Vestibulum tincidunt sem eu enim dapibus consectetur. Duis aliquam ipsum ac dolor ullamcorper accumsan. Morbi blandit Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Phasellus tristique iaculis congue. tortor sagittis dui, a congue lorem quam vitae elit.

TUS ET MALESUADA MES

tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id. Cras auctor rhoncus sem, non euismod sem accumsan vitae. Vestibulum tincidunt sem eu enim dapibus consectetur. Duis aliquam ipsum ac dolor ullamcorper accumsan. Morbi blandit Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Phasellus tristique iaculis congue. Vestibulum non mauris nec nulla hendrerit dictum nec a libero. Donec fermentum, massa id interdum lobortis, felis massa mattis massa, eget consectetur libero mauris sed libero. Donec nibh lorem, vulputate quis egestas in, mollis ac nibh. Fusce tincidunt pellentesque erat eget accumsan. Nam a tortor risus. Proin lobortis, velit eu iaculis vehicula, mi tortor sagittis dui, a congue lorem quam vitae elit.

aliquam metus imperdiet id. Cras auctor rhoncus sem, non euismod sem accumsan vitae. Vestibulum tincidunt sem eu enim dapibus consectetur. Duis aliquam ipsum ac dolor ullamcorper accumsan.

tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id.

Pellentes habitant morbi

tus et malesuada fames ac turpis egestas. In posuere cursus dolor, et aliquam metus imperdiet id. Cras auctor rhoncus sem, non euismod sem accumsan vitae. Vestibulum tincidunt sem eu enim dapibus consectetur. Duis aliquam ipsum ac dolor ullamcorper accumsan. Morbi blandit Lorem ipsum dolor sit amet, consectetur adipiscing elit. Phasellus tristique iaculis congue. Vestibulum non mauris nec nulla hendrerit dictum nec a libero. Donec fermentum, massa id interdum lobortis, felis massa mattis massa, eget consectetur libero mauris sed libero. Donec nibh lorem, vulputate quis egestas in, mollis ac nibh. Fusce tincidunt pellentesque erat eget accumsan. Nam a tortor risus. Proin lobortis, velit eu iaculis vehicula, mi tortor sagittis dui, a congue lorem quam vitae elit.

